

HET GEÏNTEGREERD MARITIEM BELEID

Het geïntegreerd maritiem beleid (GMB) is een holistische benadering van alle maritieme beleidsaangelegenheden van de EU. Vanuit de gedachte dat de Unie, door een gezamenlijk beleid inzake de zeeën en oceanen vast te stellen, tot een hogere opbrengst kan komen met geringere schade voor het milieu, bestrijkt het GMB uiteenlopende terreinen, zoals visserij en aquacultuur, scheepvaart en zeehavens, het mariene milieu, marien onderzoek, offshore-energie, scheepsbouw en aanverwante bedrijfstakken, maritiem toezicht, maritiem en kusttoerisme, werkgelegenheid, ontwikkeling van kustregio's en externe betrekkingen in maritieme zaken.

RECHTSGRONDSLAG

Conclusies van het voorzitterschap van de Europese Raad van Brussel van 14 december 2007 over het maritiem beleid.

Verordening (EU) nr. 1380/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 inzake het gemeenschappelijk visserijbeleid, tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 1954/2003 en (EG) nr. 1224/2009 van de Raad en tot intrekking van Verordeningen (EG) nr. 2371/2002 en (EG) nr. 639/2004 van de Raad en Besluit 2004/585/EG van de Raad.

Volgens deze verordening moet het gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB) zo uitgevoerd worden dat het in overeenstemming is met ander beleid van de Unie en met name het maritiem beleid (punt 17 van de preambule), en wordt de Commissie in artikel 34, lid 1, onder e), verzocht richtsnoeren te verstrekken voor de integratie van aquacultuuractiviteiten in de ruimtelijke ordening van zee, land en kustgebieden.

Verordening (EU) nr. 508/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 inzake het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij.

MIJLPALLEN

- Maart 2005: de Commissie publiceert een mededeling over een geïntegreerd maritiem beleid (GMB) voor de EU met daarin de geplande doelstellingen voor een groenboek over de toekomst van het maritieme beleid van de EU.
- Oktober 2007: de Commissie dient een voorstel in voor een geïntegreerd maritiem beleid voor de EU, beter bekend als het blauwboek ([COM\(2007\) 0575](#)), en een bijbehorend actieplan ([SEC\(2007\) 1278](#)).

- December 2007: de Europese Raad verwelkomt het GMB en verzoekt de Commissie om eind 2009 verslag uit te brengen over de vorderingen.
- September 2010: de Commissie presenteert haar voorstel voor een verordening tot vaststelling van een programma voor verlenging van de financiële steun voor het GMB voor de periode 2011-2013 ([COM\(2010\) 0494](#)).
- December 2011: het Europees Parlement en de Europese Raad nemen bovengenoemde verordening aan, die de huidige rechtsgrondslag vormt voor het GMB.
- 8 oktober 2012: de Europese ministers voor maritiem beleid en de Commissie nemen een mariene en maritieme agenda voor groei en werkgelegenheid aan.

DOELSTELLINGEN

Het GMB vormt een kader om de ontwikkeling en coördinatie van uiteenlopende en soms tegenstrijdige maritieme activiteiten met de volgende doelen te bevorderen:

- het duurzame gebruik van de oceanen en zeeën optimaliseren om de groei van maritieme regio's en kustregio's op de volgende gebieden mogelijk te maken:
 - scheepvaart: het verbeteren van de efficiëntie van het zeevervoer in Europa en het veiligstellen van het concurrentievermogen op lange termijn via de verwezenlijking van een Europese maritieme vervoersruimte zonder grenzen en een zeevervoersstrategie voor 2008-2018;
 - zeehavens: het uitgeven van richtsnoeren voor de toepassing van milieuwetgeving die betrekking heeft op havens, en het voorstellen van nieuw havenbeleid;
 - scheepsbouw: het bevorderen van technologische innovatie en een Europees netwerk van maritieme multisectorale clusters;
 - werkgelegenheid in de maritieme sector: het verbeteren van opleidingskwalificaties om betere carrièremogelijkheden in de sector te bieden;
 - milieu: het beperken van het effect van klimaatverandering en het aanpassen aan klimaatverandering in kustgebieden, alsmede het verminderen van de verontreiniging en de uitstoot van broeikasgassen door schepen;
 - visserijbeheer: het uitbannen van het teruggooien van vis, destructieve visserijpraktijken (zoals het gebruik van bodemtrawls in kwetsbare gebieden) en illegale, niet-gemelde en niet-gereguleerde visserij, alsmede het bevorderen van milieuveilige aquacultuur;
- een kennis- en innovatiebasis voor maritiem beleid opbouwen via
 - een uitgebreide Europese strategie voor marien en maritiem onderzoek (Kaderrichtlijn mariene strategie (2008/56/EG)); het zevende kaderprogramma voor onderzoek heeft aan de tenuitvoerlegging ervan

- bijgedragen door innovatie die voortvloeide uit onderzoek voor een geïntegreerde benadering van maritieme aangelegenheden (2007-2013);
- gezamenlijke, horizontale aanbestedingen en kansen voor innovatie in de blauwe economie in het kader van Horizon 2020, het kaderprogramma voor onderzoek en technologische ontwikkeling (2014-2020);
- steun voor onderzoek naar klimaatverandering en het effect daarvan op maritieme activiteiten, het milieu, kustgebieden en eilanden;
- een Europees partnerschap op het gebied van mariene wetenschap, dat gericht is op dialoog tussen de wetenschappelijke wereld, het bedrijfsleven en de beleidsmakers;
- de kwaliteit van leven in kustgebieden verbeteren door
 - het kust- en maritieme toerisme te stimuleren;
 - een databank aan te leggen met informatie over Europese gelden die worden besteed aan maritieme projecten en kustregio's;
 - een communautaire strategie voor rampenpreventie te bepalen;
 - het maritieme potentieel van ultraperifere regio's en eilanden van de EU te ontwikkelen;
- leiderschap van de EU in internationale maritieme aangelegenheden bevorderen door
 - samenwerking op het gebied van maritieme aangelegenheden in het kader van het uitbreidingsbeleid, het Europese nabuurschapsbeleid en de noordelijke dimensie, teneinde maritieme beleidsvraagstukken en gedeelde zeeën te bestrijken;
 - het maritieme beleid van de EU uit te dragen via een gestructureerde dialoog met de voornaamste partners;
- de zichtbaarheid van het maritieme Europa vergroten door
 - via de internetapplicatie "Europese zeeatlas" het gemeenschappelijke maritieme erfgoed van Europa onder de aandacht te brengen;
 - jaarlijks op 20 mei een Europese Maritieme Dag te vieren;
- interne coördinatiestructuren opzetten voor maritieme aangelegenheden en de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van kustregio's bepalen.

RESULTATEN

Er zijn in het kader van het actieplan voor het maritieme beleid diverse specifieke acties ondernomen:

- een mededeling van de Commissie over een Europese strategie voor marien en maritiem onderzoek ([COM\(2008\) 0534](#)), waarin concrete maatregelen en mechanismen worden voorgesteld om het marien en maritiem onderzoek te verbeteren;

- een mededeling van de Commissie over windenergie op zee ([COM\(2008\) 0768](#)), waarin de uitdagingen worden beschreven die moeten worden aangepakt om het Europese potentieel voor windenergie op zee te kunnen benutten, en waarin de noodzaak wordt benadrukt van betere industriële en technologische oplossingen, de toepassing van EU-milieuwetgeving op basis van een realistische beoordeling van het effect van windparken, alsmede betere elektriciteitsnetten die productie en vraag op elkaar kunnen afstemmen, en elektriciteit kunnen transporteren naar de verbruikscentra;
- een mededeling van de Commissie over de strategische doelen en aanbevelingen voor het zeevervoersbeleid van de EU, ter bevordering van een veilige, beveiligde en efficiënte scheepvaart ([COM\(2009\) 0008](#)) en een mededeling en actieplan met het oog op de instelling van een Europese maritieme ruimte zonder grenzen ([COM\(2009\) 0010](#)), vergezeld van een voorstel voor een richtlijn betreffende meldingsformaliteiten voor schepen die aankomen in en/of vertrekken uit havens van de lidstaten van de Gemeenschap ([COM\(2009\) 0011](#)), alle gericht op het verminderen van de bureaucratie en het vergemakkelijken van zeevervoer tussen EU-havens;
- een strategie voor het Oostzeegebied ([COM\(2009\) 0248](#)), een eerste brede strategie op macroregionaal niveau en een eerste stap op weg naar de regionale uitvoering van het GMB, met een lijst van tachtig speerpuntprojecten. Volledig aansluitend bij deze strategie heeft de Commissie een EU-agenda voor duurzame blauwe groei voor het Oostzeegebied goedgekeurd (SWD(2014) 167), die gebaseerd is op een consistente benadering van innovatie en grotere duurzaamheid;
- een mededeling van de Commissie over het GMB voor beter bestuur in het Middellandse Zeegebied ([COM\(2009\) 0466](#)), bedoeld als aanvulling op de verschillende sectorale acties die de EU in het Middellandse Zeegebied stimuleert;
- een mededeling van de Commissie over de internationale dimensie van het GMB ([COM\(2009\) 0536](#)), die eerdere regionale initiatieven aanvult door na te gaan hoe het geïntegreerd maritiem beleid moet worden uitgebreid tot de ruimere internationale context, en te beogen om een EU-kader voor een mondiale aanpak van maritieme aangelegenheden op te richten, waardoor de rol van de EU in internationale fora wordt versterkt;
- een mededeling van de Commissie over Mariene Kennis 2020 ([COM\(2010\) 0461](#)), bedoeld om de wetenschappelijke kennis over de zeeën en oceanen van Europa beter te benutten door middel van een gecoördineerde aanpak van de verzameling en ordening van gegevens;
- een EU-strategie voor de Zwarte Zee^[1], om een ruimte van vrede, democratie, welvaart en stabiliteit tot stand te brengen, en om te zorgen voor energiezekerheid voor de EU;
- een mededeling van de Commissie over een maritieme strategie voor het gebied van de Atlantische Oceaan ([COM\(2011\) 0782](#)), die is bedoeld om de

[1]PB C 136 E van 11.5.2012, blz. 81.

werkgelegenheid en groei in het Atlantische gebied te bevorderen door het maritieme potentieel ervan te versterken. Een Atlantisch forum heeft prioritaire acties vastgesteld middels een actieplan, dat op 13 mei 2013 is aangenomen en dat voorziet in het strategisch gebruik van de middelen uit de EU-structuurfondsen teneinde de maritieme groei voor de periode 2014-2020 te ondersteunen;

- een mededeling van de Commissie over blauwe groei ([COM\(2012\) 0494](#)), waarin een gezamenlijk initiatief van lidstaten, regio's en alle relevante belanghebbenden wordt gelanceerd om het potentieel van de blauwe economie te ontsluiten;
- Verordening (EU) nr. 1052/2013 tot instelling van het Europees grensbewakingssysteem (Eurosur), teneinde illegale immigratie en grensoverschrijdende criminaliteit op te sporen, te voorkomen en te bestrijden, en de levens van migranten te beschermen;
- Richtlijn 2014/89/EU tot vaststelling van een kader voor maritieme ruimtelijke planning ter bevordering van de duurzame groei van maritieme economieën en het gebruik van mariene hulpbronnen, om ervoor te zorgen dat alle maritieme activiteiten een degelijke planologische grondslag hebben, zodat er een grotere synergie kan worden bewerkstelligd tussen verschillende maritieme activiteiten;
- een mededeling van de Commissie over de gemeenschappelijke gegevensuitwisselingsstructuur (COM(2014) 0451), bedoeld om de efficiëntie en kosteneffectiviteit van maritieme bewaking te verbeteren door gepaste, veilige en efficiënte gegevensuitwisseling tussen de verschillende sectoren en grenzen van de EU mogelijk te maken. Hierbij gaat het om kustwachten, het monitoren van verkeer, milieumonitoring, voorkoming van verontreiniging, visserij, grenscontrole, belasting- en algemene rechtshandhavingsautoriteiten, en marines;
- een gezamenlijke mededeling over een geïntegreerd EU-beleid voor het noordpoolgebied (JOIN(2016) 0021), dat is gericht op de bevordering van internationale samenwerking bij het bestrijden van de gevolgen van de klimaatverandering en op het bevorderen van en bijdragen tot duurzame ontwikkeling, met name in het Europese deel van het noordpoolgebied;
- de strategie van de EU voor de Adriatische en Ionische regio (COM(2014) 0357), waarin een kader wordt geboden voor een coherente macroregionale strategie en een actieplan om maritieme uitdagingen en mogelijkheden aan te gaan en te benutten, door middel van samenwerking tussen de deelnemende landen.

ROL VAN HET EUROPEES PARLEMENT

De geïntegreerde aanpak, waarin diverse beleidsterreinen werden gecombineerd, was politiek baanbrekend. Maritieme beleidsvraagstukken vallen binnen het Parlement onder diverse commissies, terwijl bij de Commissie het DG Maritieme Zaken en Visserij is opgezet om voor betere thematische coördinatie te zorgen, en bij de Raad het GMB onder de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen valt. Het Parlement heeft een eerste stap naar meer synergie gezet door het instellen van de interfractiewerkgroep "Zeeën, Rivieren, Eilanden en Kustgebieden", die onder voorzitterschap staat van Gesine Meissner (ALDE) en waarin meer dan 80 EP-leden uit zes verschillende

politieke fracties en 19 lidstaten zitting hebben om horizontaal en over de fractiegrenzen heen te kunnen handelen.

De werkgroep van het Parlement die een verslag over het Groenboek inzake het GMB diende op te stellen, behelsde de Commissie vervoer en toerisme, de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid en de Commissie visserij (de laatste twee als medeverantwoordelijke commissies voor advies), alsmede de Commissie industrie, onderzoek en energie en de Commissie regionale ontwikkeling (voor advies). In een eerste resolutie van 12 juli 2007 over een toekomstig maritiem beleid voor de Europese Unie: een Europese visie op de oceanen en zeeën^[2] werden de volgende thema's benadrukt:

- klimaatverandering als grootste uitdaging van het maritiem beleid: dit moet worden aangepakt door de gasemissie van schepen te reduceren, door na te gaan of emissiehandel in de scheepvaart haalbaar is en door het gebruik van hernieuwbare energiebronnen te stimuleren;
- betere Europese scheepvaart met betere Europese schepen door de uitstoot van luchtverontreinigende stoffen te beperken en de maritieme veiligheid en de sociale wetgeving voor werknemers te verbeteren;
- beter Europees kustbeleid met betere Europese havens door gebruik te maken van de instrumenten van het cohesiebeleid;
- duurzaam kusttoerisme, waarbij wordt onderkend dat het milieu cruciaal is voor het voortbestaan van de sector;
- een duurzaam marien milieu, dat behouden en in veel gevallen hersteld moet worden;
- een geïntegreerd visserijbeleid, dat voor de belangen van kleine vissers opkomt en een einde maakt aan de problemen van bijvangst en het teruggooien van vis, en waarin ook aandacht wordt geschonken aan het toenemende socio-economische belang van de aquacultuur;
- marien onderzoek, energie, technologie en innovatie, waarmee een passende oplossing moet worden geboden voor het duurzaamheidsprobleem, met adequate financiering door de EU en de lidstaten, en door de oprichting van een "Europees marien wetenschappelijk netwerk" en de bundeling van kennis;
- een gemeenschappelijk maritiem beleid dat erop gericht is om een gemeenschappelijke maritieme ruimte te creëren die zal bijdragen tot de integratie van de interne markt voor zeevervoer en maritieme dienstverlening binnen de EU.

De resolutie van het Parlement van 20 mei 2008 over een geïntegreerd maritiem beleid voor de EU^[3], een antwoord op de mededeling van de Commissie over dit onderwerp, was gebaseerd op een verslag van de Commissie transport en toerisme met adviezen van de Commissie visserij en de Commissie regionale ontwikkeling.

[2]PB C 175 E van 10.7.2008, blz. 531.

[3]PB C 279 E van 19.11.2009, blz. 30.

Het Parlement heeft een verslag opgesteld over het pakket van mededelingen van de Commissie over het GMB van oktober 2009 ([COM\(2009\) 0466](#)), ([COM\(2009\) 0536](#)), ([COM\(2009\) 0538](#)) en ([COM\(2009\) 0540](#)), met de Commissie vervoer en toerisme als ten principale bevoegde commissie en met adviezen van de Commissie visserij, in het kader van de medeverantwoordelijkheidsprocedure (artikel 50 van het Reglement). Een resolutie van 21 oktober 2010 over het geïntegreerde maritieme beleid van de EU – beoordeling van de bereikte vooruitgang en nieuwe uitdagingen^[4], bevestigde de in essentie positieve beoordeling van het GMB door het Parlement.

Op 24 november 2011 heeft het Parlement overeenkomstig de aanbevelingen van de Commissie vervoer en toerisme als ten principale bevoegde commissie voor het verslag, zijn standpunt ingenomen inzake het programma ter ondersteuning van de verdere ontwikkeling van een geïntegreerd maritiem beleid ([2010/0257\(COD\)](#)).

Het verslag is aangenomen door de Raad en dient nu als Verordening (EU) nr. 1255/2011 als kader voor het GMB.

Op 2 juli 2013 heeft het Parlement een resolutie aangenomen over blauwe groei^[5], waarin het zich verheugd verklaart over de mededeling van de Commissie over blauwe groei. In deze mededeling wordt gewezen op de mogelijkheden van de maritieme economie met het oog op het realiseren van slimme, duurzame en inclusieve groei en het creëren van werkgelegenheidskansen. Met deze resolutie wordt getracht het GMB nieuw leven in te blazen en het te steunen, en wordt benadrukt dat de strategie voor blauwe groei, als onderdeel van het GMB, synergie en gecoördineerd beleid zal bevorderen, en hierdoor een Europese meerwaarde zal genereren.

Tijdens de plenaire stemming van 16 april 2014 over de verordening inzake het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) heeft het Parlement een begrotingstoewijzing van 5% van de totale omvang van het EFMZV goedgekeurd voor het GMB voor de periode 2014-2020, wat een viervoudige toename betekent voor het GMB.

Op 16 januari 2018 keurde het Parlement ook een resolutie goed over internationale oceaangovernance: een agenda voor de toekomst van onze oceanen in de context van de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling voor 2030^[6]. Deze governance heeft betrekking op alle mariene en maritieme activiteiten van de mens, zowel de traditionele als de nieuwe, met inbegrip van de visserij.

Op 27 maart 2019 nam het Parlement een resolutie aan voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu^[7]. In het kader van de totstandbrenging van een circulaire economie wordt in de resolutie gesteld dat het noodzakelijk is dat gebruikers van kunststofhoudend vistuig herbruikbare alternatieven en systemen voor hergebruik overwegen.

[4]PB C 70 E van 8.3.2012, blz. 70.

[5]PB C 75 van 26.2.2016, blz. 24.

[6]P8 TA(2018)004

[7]P8 TA(2019)0305

Op 4 april 2019 nam het Parlement een resolutie aan voor een richtlijn van het Parlement en de Raad inzake het minimumopleidingsniveau van zeevarenden^[8]. Hiermee wordt beoogd het maritiem veiligheidsniveau te verhogen en verontreiniging op zee te verminderen door de opleiding en diplomering van zeevarenden aan te passen aan de internationale regels en de technologische vooruitgang.

Carmen-Paz Martí
05/2019

[8]P8 TA(2019)0354

